

Vrijheidsbeperkende maatregelen

Vakgroep Klinische Geriatrie
IJsselland Ziekenhuis

Inleiding

De specialist of verpleegkundige heeft met u besproken dat bij u of uw naaste vrijheidsbeperkende maatregelen toegepast gaan worden. In deze folder leest u meer over deze maatregelen en lichten we toe waaróm en hoe ze gebruikt worden.

Een vrijheidsbeperkende maatregel is altijd een laatste hulpmiddel.

Wat zijn vrijheidsbeperkende maatregelen?

Dit zijn maatregelen die de patiënt beperken in zijn bewegingsmogelijkheden.

De verpleegkundige en de arts bespreken met elkaar de noodzaak van de toepassing van deze maatregelen. Voordat er besloten wordt tot vrijheidsbeperkende maatregelen over te gaan, wordt er eerst gekeken naar de volgende **beschermende maatregelen**.

- Veilig maken van de omgeving van de patiënt. Bijvoorbeeld verwijderen van scherpe voorwerpen, goede verlichting, loopmiddelen binnen handbereik en stevige, niet gladde schoenen.
- Ervoor zorgen dat de patiënt zich bewust is van de tijd.
- Regelmatig vertellen dat de patiënt zich in het ziekenhuis bevindt en wat er aan de hand is.
- Zorgen voor de aanwezigheid van vertrouwd bezoek buiten de bezoektijd. Bespreek met de verpleging de mogelijkheden om buiten bezoektijd aanwezig te zijn.

- Spreiden van het aantal bezoekers over de dag.

Wanneer deze beschermende maatregelen niet voldoende blijken te zijn, kunnen er vrijheidsbeperkende maatregelen worden genomen.

Waarom zijn vrijheidsbeperkende maatregelen nodig?

Soms kan een patiënt door ziekte ernstig verward of onrustig worden. Het gevolg kan zijn dat hij/zij hierdoor infuuslijnen, drains of katheters uit het lichaam trekt (met alle gevolgen van dien). Ook kan het voorkomen dat een patiënt het risico loopt om te vallen of gevaar veroorzaakt voor medepatiënten.

Vrijheidsbeperkende maatregelen kunnen worden gebruikt om:

- te voorkomen dat de patiënt zich bezeert en schade aan zichzelf toebrengt,
- de afgesproken medische behandeling uit te kunnen voeren,
- medepatiënten en medewerkers te beschermen.

Welke hulpmiddelen kunnen worden ingezet als vrijheidsbeperkende maatregel?

- De patiënt in een rolstoel met tafelblad zetten of achter een tafel.
- Een sensor plaatsen die risicovolle bewegingen opvangt.

- Een spalk aanbrengen.
- Handschoenen 'zonder vingers' aandoen.
- Bedhekken omhoog doen.
- Een onrustband om de middel van de patiënt.
- Pols- en/of enkelbanden aanleggen.
- Rustgevendende medicijnen toedienen.

Welke risico's willen wij voorkomen?

Wij willen voorkomen...

- dat de patiënt het infuus eruit trekt en noodzakelijke medicijnen of vocht niet kan krijgen,
- dat de patiënt de drains verwijdert en zichzelf schade toebrengt,
- dat de patiënt zijn katheter eruit trekt en een ernstige urinewegbloeding krijgt,
- dat de patiënt zijn beademingsbuis eruit trekt, waardoor benauwdheid ontstaat en de patiënt in een levensbedreigende situatie terechtkomt en/of zijn stembanden beschadigt,
- dat de patiënt zijn voedingssonde eruit trekt, waardoor voeding in de longen kan komen,
- dat de patiënt valt met mogelijk een botbreuk als gevolg,
- dat de patiënt zichzelf en/of anderen letsel toebrengt.

We hebben alleen de meest voorkomende risico's beschreven. Andere risicovolle situaties kunnen echter ook voorkomen.

Wettelijke eisen voor toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen

Het besluit om bij u of uw naaste vrijheidsbeperkende maatregelen toe te passen wordt door een arts genomen (in nauw overleg met de verpleegkundige).

Vrijheidsbeperkende maatregelen vragen om een zorgvuldige procedure en wettelijke regels (WGBO).

Volgens deze wettelijke regels:

- is de behandelend arts verantwoordelijk,
- moet u of uw naaste (vertegenwoordiger) instemmen met de voorgestelde maatregel,
- kan alleen in noodsituaties toestemming achteraf plaatsvinden.

Voorafgaand aan het besluit **bespreken** we met u en/of uw naaste, de mogelijke gevolgen van het risicogedrag en de te nemen maatregelen.

Registratie van de toepassing van de vrijheidsbeperkende maatregel vindt plaats op een speciaal daarvoor bestemd **registratieformulier**. Als u dit formulier ondertekent, stemt u of uw naaste in met de maatregel.

Zodra we vrijheidsbeperking toepassen, wordt de patiënt minimaal elke 2 uur gecontroleerd. Bovendien bekijken en bespreken we dagelijks of de vrijheidsbeperking nog noodzakelijk is.

Ondersteuning, begeleiding, vragen?

- Het kan voor u een emotionele gebeurtenis zijn om uw naaste beschermd of beperkt te zien. Het is belangrijk te weten wat de reden is. De verantwoordelijke arts of verpleegkundige van de afdeling kan u daar altijd over informeren.
- De verpleegkundige of behandelend arts kan u vragen meer tijd bij uw naaste door te brengen. Een vertrouwd persoon kan namelijk rust en afleiding bieden.
- U kunt met de verpleegkundige van de afdeling bespreken of het mogelijk is om bepaalde maatregelen te onderbreken tijdens bezoek.

Na beëindiging van de vrijheidsbeperkende maatregelen kunnen de herinneringen eraan nog lange tijd blijven. Wanneer u of uw naaste er een nare herinnering aan overhoudt, adviseren wij u dit te bespreken met de verpleegkundige, de behandelend arts of uw huisarts.

Meer lezen?

Kijk voor aanbevolen websites op www.ysl.nl bij uw specialisme (Klinische Geriatrie).

Deze folder ondersteunt de mondelinge informatie die u van arts of verpleegkundige heeft ontvangen. Heeft u nog vragen over het onderzoek of uw behandeling, eventuele gevolgen en risico's, of over andere behandelmogelijkheden, stel ze dan gerust.